GAZETA KRAKOWSKA

Nro 7.

Z KRAKOWA DNIA 22 STYCZNIA 1823 ROKU WE SRODĘ.

— *Z Krakowa.* —

Na dwunastym posiedzeniu Seymu Rzeczypospolitey Krakowskiey dnia 16go Grudnia 1822 r.

Delegowany Sędzia Pokoiu Jan Kanty *Krzyżanowski* złożył prośbę Professorów Liceum PP. *Wysockiego i Orłowskiego* o podwyższenie penssyi, którą do Senatu odesłano.

Reprezentant *Haller* przymawiaiąc się do wniosku Reprezentanta *Ostaszewskiego* w przedmiocie wyiednania satysfakcyi pretensyi Obywateli Kraiu do Kommissyi Trylateralney likwidowanych, żądał dodania, ażeby z powodu skończonego sprawdzenia tychże pretensyi nastąpił zwrot oryginalnych dowodów do teyże Kommissyi złożonych.

Żądanie to popierał Reprezentant *Librowski* szczególniey względem zwrotu oryginalnych obligacyi Dostoynego Rządu Austryiackiego, których korzystne pozbycie nastręcza się Obywatelom.

Gdy powyższe żądanie zwrotu oryginałów Reprezentant *Ostaszewski* dodał do swego wniosku, przeto Izba Prawodawcza łączne przesłanie Senatowi postanowiła.

Następnie Sekretarz Seymu czytał przesłane od Rządzącego Senatu odpowiedzi na wniesienia szczególne Członków Reprezentacyi Kraiowey.

1. Wniesienie Reprezentanta Jenerała *Paszkowskiego* w celu zaprowadzenia Policyi Wieyskiey i Kodexu Karnego, albo raczey sankcyi poszanowanie przepisom tym iednać maiącey, Senat znalazłszy za trafiaiące do iego przekonania oświadczył: iż zgadzaiąc się na tę zasadę, że równey troskliwości Rządu przedmiotem winien bydź Kray płaski iak i sama stolica, rozumie iż z swey strony niedał powodu do mniemania iakoby niezawsze prawidło to miał przed oczyma, w czem proiektowane w zeszłorocznym Zgromadzeniu Reprezentantów i przyięte prawo o służących, obeymuiąc także przepisy tyczące się Czeladzi Wieyskiey, na utrzymaniu którey w przyzwoitey karności wiele bardzo rolniczemu zwłaszcza stanowi zależy, podaiąc Senat nieiako za wstęp do urządzeń maiących rzeczy w przyzwoite karby wprowadzić, oznaymił, iż przywiedzenie acz szczupłego Okręgu Krainy naszey do tego porządku, w iakimby go Obywatelska gorliwość wnoszącego Reprezentanta widzieć pragnęła wymaga nietylko wielkiey usilności, ale nawet i czasu, tam zwłaszcza, gdzie nie-

tylko wszystkiego prawie z gruzów dobywać, lecz nawet oprócz wad z nieoświecenia wynikaiących, ieszcze z zastarzałemi przesądami walczyć przychodzi, a przytem głębsze nad tym ważnym przedmiotem zastanowienie się znalazł Senat istotnie potrzebnym z tego względu, ażeby chcąc zyskać na pośpiechu nieotworzyc pola nadużyciom, łatwo się, by w nayninieyszey cząstce udzieloney władzy czepiaiącym; skoro więc znaydzie środki pokonania trudności w tey mierze zachodzących, nieomieszka korzystać z światłych uwag wniesieniem Reprezentanta Jenerała *Paszkowskiego* obiętych, i okazać ile poważa zdania tchnące miłością dobra publicznego.

2. Odpowiedź Senatu odnosiła się do prośby Przełożonego Zgromadzenia XX. Franciszkanów o wyznaczenie kwoty 3858 Złp. 24 gr. na reparacyią ich Kościoła służyć maiącey, Senat odpowiadaiąc oświadczył, iż nie widzi tytułu z iakiegoby wydatek ten mógł Budżet Kraiowy obciążać, zwłaszcza że iak w prośbie namiemioney widzieć się daie, Zgromadzenie w załegłych procentach ma aż nadto wystarczaiący fundusz na zastąpienie kosztow reparacyi Kościoła, a gdyby nawet i tego niebyło, Gmachy do Zgromadzeń Zakonnych należące, pobożnością prywatnych wzniesione, i funduszami stałemi opatrzone, w tym tylko źrodle środki utrzymania się czerpać mogą.

3. Następnie Senat odpowiadaiąc na udzielone sobie myśli Reprezentanta *Hallera* względnie ustanowienia nagród dla skromney cnoty, równie iak kar na oddaiących się sprosnemu opilstwu, znalazłszy te ugruntowanemi na prawdziwie Obywatelskiey gorliwości i godnemi uwagi równie Prawodawców iak Rządu, oświadczył zrobienie z nich stósownego użycia, zwłaszcza że, co do pierwszego z powodu uczynionego w r. 1816 przez niegdy Stanisława Hr. *Cieńskiego* zapisu testamentowego kwoty Złp. 200 równie aż do doyścia pełnoletności syna iego, przeznaczoney w nagrodzie dla dwoch osób nayuboższych w Kraiu Rzeczypospolitey z użyteczności i cnot Obywatelskich naylepiey znanych, zatrudniał się właśnie śledzeniem, czyli utworzone w tym Mieście przed lat trzydziestu kilku pod powagą owczasowego Rządu Kraiowego Towarzystwo Przyiaciół Ludzkości (*Philantropow*) podobneż wynagradzanie skromney cnoty za cel maiące, nieposiadało iakowych stałych na to funduszów. Co do drugiego Senat znayduiąc kary na opilstwo w §§. 267 i 268 części II. Kodexu karnego oznaczone, dosyć surowemi, ma ieszcze nadzieię, iż rozszerzenie oświaty i baczne oko policyine posłużą do wykorzenienia zupełnego tey upadlaiącey wady, ktorą w Pospólstwie naszem ciemnota zaszczepiła, a chciwość upatruiąca łatwe zyski, wyłudzaniem ostatniego grosza od Człowieka pozbawionego wszelkiey przytomności umysłu, podsycała.

4. Nakoniec odpowiedź Senatu odnosiła się do uwag Reprezentanta *Mieroszewskiego* w materyi uamowolnienia Włościan i dzierżaw wieczystych, które Senat znayduiąc bydź podobnemi do wniesień na Seymie r. 1821 czynionych, odwołał się do daney temuż Seymowi odpowiedzi, a mianowicie, iż niemaiąc sobie oddanych Aktow oddzielnie tym przedmiotem trudniącey się Kommissyi z mocy Traktatu od Trzech Nayiaśnieyszych Kray nasz Proteguiących

Dworów ustanowioney, i działaiącey wedle prawideł, iakie iey z woli Tychże Nayiaśnieyszych Protektorów przepisanemi zostały, nie może bydź w stanie rozpoznawania tem mniey zaś zmienienia iey urządzeń; w tych przeto stosunkach postępuiąc Senat względnie uwag' Reprezentanta *Mieroszewskiego* oznaymił, iż ie przesyła Kommissyi Włościańskiey, która czyli znaydzie się niemi spowodowaną do zmienienia w czemkolwiek zaprowadzonego przez nią rzeczy porządku, lub czyliby to uczynić mogła bez odstąpienia od wskazanych iey prawideł o tem nayprzód nie mogąc Senat przewidzieć, zastanawiał Izbę Prawodawczą nad potrzebą wolnieyszego nieco śledzenia przyczyn, dla których niewidziemy ieszcze tak pomyślnych skutków tego przedsięwzięcia, iakbyśmy sobie życzyli; porywcze albowiem o tem sądzenie mogłoby nas przywieść do zrobienia pomyłek, ciągnących za sobą wielkie dla Kraiu szkody; może to co przypisuiemy mylności zasad iest tylko skutkiem czasowych okoliczności, za których szczęśliwszą zmianą znikną trudności będące dziś na przeszkodzie do osiągnienia zamiaru; może większe obeznanie się Włościan usamowolnionych z nowemi stosunkami, i przywiązanie do ziemi za własną uważaney, zrobiwszy ich bacznieyszemi na korzyści ztąd dla nich wynikaiące, skłoni do porzucenia szkodliwych wad i ocuci przemysł, bez którego z zostawionego im dowolnego zarządania czasu, należnego użytku zrobić nie są w stanie: zamiast że łatwość uzyskiwania coraz większey ulgi, trzymałaby ich w nałogu spuszczania się na cudzą łaskę, będących iedną z głównych przyczyn dotychczasowego tey klassy niedbalstwa, i za niemi idącey nędzy. Co się zaś tycze klęskami dotkniętych, oznaymił Senat, iż tacy znayduią słuszny wzgląd i nietylko, że z czynszów stosowne do poniesienia szkody następuie strącenie, ale nawet dawane im są z funduszu Laudemiów proporcyonalne zapomogi, które przez przeciąg lat kilku częściowo do Skarbu zwracać są obowiązani.

Reprezentant *Librowski* przymawiaiąc się do odczytanych odpowiedzi Senatu, gdy względnie Kommissyi Włościańskiey oświadczył Senat, iż nieposiada Aktów działań teyże Kommissyi, wyraził Mowca, iż z Art: 11 Traktatu Kommissyia Włościańska iest oddzielną, lecz nie udzielną, a tak Akta swych działań Senatowi oddać powinna, przyczem z względu postanowienia Opiekuna płatnego Włościanom usamowolnionym mniemał takowe bydź przeciwnym Artykułowi 3 konstytucyi, który wszystkich mieszkańców kraiu oddaie pod Opiekę Rządu, ztąd wywodząc przeszkodę do podniesienia i ulepszenia bytu Włościan wnosił zostawienie opieki nad Włościanami usamowolnionemi Rząd: Senatowi, a następnie względem odmówioney przez Senat Inicyatywy do oznaczenia kosztów reperacyi kościoła XX. Franciszkanów z uwagi, że kościół Wszystkich S. i S. Piotra z ogólnych dochodów kraiu zyskował fundusz reperacyi, równey opiece oddawał i XX. Franciszkanów.

Reprezentant *Soczyński* z powodu nieobecności Reprezentanta Gminy II. który wniósł prośbę XX. Franciszkanów, żądał kommunikacyi onemu odpowiedzi Senatu i odroczenie rozwagi tego przed-

miotu do Jego przybycia.

Reprezentant X. *Sołtyk* Delegowany z Kapituły, nieodłączney troskliwości kraiu oddaiąc utrzymanie wszystkich kościołów, przy gwałtowney potrzebie reperacyi kościoła XX. Franciszkanów dla udowodnionych przeszkód ściągnienia własnych funduszów uczynił wniosek o udzielenie żądaney kwoty z kassy publiczney którey zwrot nastąpi za ściągnieniem przy dzielney opiece Rządu własnych Zgromadzenia XX. Franciszkanów funduszów.

Marszałek Seymu z odczytanych odpowiedzi Rządzącego Senatu dążność Rządu do zapewnienia życzeń Reprezentacyi wnieśieniami szczególnych Jey Członków obiętych przedstawiaiąc, wyraził, iż z Ar: 129 Statutu Urządzaiącego Zgr. polityczne nad temi wszelka dalsza rozwaga ustaie, ieżeli iednak Członki Reprezentacyi maią co dodać do wprowadzanych przez się proiektów mogą złożyć na piśmie, a następnie Senatowi przesłanemi zostaną, którą drogę do wniosku Reprezentanta X. *Sołtyka* o udział z funduszów kraiowych kwoty na reperacyą kościoła XX. Franciszkanów z zastrzeżeniem Jey zwrotu oznaczaiąc, wezwał Mowcę, o złożenie wniosku na piśmie.

Reprezentant *Soczyński* prawo Budżetu za wyłącznie Reprezentacyi służące przedstawiaiąc, oświadczył, iż wniosek Reprezentanta X. *Sołtyka* tyczący się zasilenia XX. Franciszkanów należy wprost do Kommissyi Skarbowey i niepotrzebuie Jnicyatywy Senatu.

Marszałek Seymu i Delegowany Senatór *Radwański* przedstawili istnące przepisy w materyi Budżetu, i z tych niemożność wprowadzenia przedmiotów przez Senat nieinicyowanych oznaymili.

Reprezentant *Soczyński* obstaiąc przy wyłącznym prawie szafunku grosza publicznego przez Reprezentacyą oznaymił, iż to utwierdza wprowadzony przez Senat proiekt Budżetu, który na szczegółowe wydatki nieobeymuie inicyatyw Senatu.

Delegowany Senatór *Radwański* oświadczył, iż wszelkie nowe wydatki na Budżecie umieszczone maią oddzielne inicyatywy Senatu.

Reprezentant *Lipczyński* domieszczenie przez Senat nowego wydatku na Projekcie Budżetu bez oddzielney Jnicyatywy ustanawiał za inicyatywę do wydatków, poczem

Jzba Prawodawcza Wniosek Reprezentanta X. *Sołtyka*, co do zasilenia XX. Franciszkanów kwotą na koszta Reperacyi kościoła, za złożeniem na piśmie Senatowi przesłać postanowiła.

Reprezentant *Cchwalibogowski* Prezyduiący w Kommissyi Prawodawczey wprowadzaiąc pod decyzyą Seymu Proiekt do Ustawy przeznaczaiąc tey dochody Jnterkalarne na reparacyią kościołów, odczytał Proiekt i opinią kommissyi za przyięciem onegoż.

Reprezentant X. *Sołtyk*, Delegowany z kapituły uznaiąc w przeznaczeniu Jnterkalariów na reparacyią kościoła cel właściwy, z względu iednak na zasadę oznaczaiącą dochody Jnterkalarne z Jntraty do podatku offiary zaprzysiężoney, uznawał przeciążenie Beneficyatów, gdy z biegiem okoliczności fundusze kościelne znacznego doznały zmnieyszenia, tak przez większą ilość opłacanego podatku iako i przez przemianę dziesięcin, a tym więcey przez ewaluacyą summ funduszowych, które dziedzicom wolne będąc do spłacenia z pierwiastkowego

zapisu przy spłaceniu przezpożyczkę nową na Bankocetle doznały znaeznego zmnieyszenia, wnosił przytem Mowca, ażeby fundusz z Interkalariow nie stanowił Massy ogólney, lecz szczególną tego kościoła, z którego wynika, a przeto nastręczał Parafianom chęć do składki.

Reprezentant *Librowski* odwołuiąc się do postanowień w tym względzie Dostoynego Rządu Królestwa Polskiego zastrzegł złożenie tych na następnym posiedzeniu i żądał zostawienie Proiektu w deliberacyi, przyczem radził postanowienie Plebanom stałey pensyi, z zostawieniem Rządowi reparacyi kościołów.

Reprezentant *Darowski* zgadzał się na ustanowienie stalszey zasady w przeznaczeniu dochodów Interkalarnych, nieznaydował iednak zapewnienia celu proiektu gdyby fundusz z Interkalariów odnosił się szczegółowo do kościoła z którego wypływa, i raczey byłby iako nieustanowiony dla dobra ogólnego, gdy niektóre kościoły dla dłuższego życia Beneficyata pozbawioneby były tego funduszu.

Po poparciu proiektu przez Reprezentanta *Kozłowskiego* Członka Kommissyi Prawodawczey, gdy niebyło zgody za proiektem Senatu przedsięwzięte zostało sekretne kreskowanie, przez skutek którego, gdy za proiektem okazało się głosów 22 przeciwko 13, proiekt ulegaiący decyzyi 7/8 części głosów za nieprzyięty ogłoszony został.

Leon Chwalibogowski,
Sekretarz Seymowy.

Z [illegible] d. [illegible] Sta.

Stolica Królestwa Polskiego, uszczęśliwiona znowu została obecnością w iey murach ukochanego Monarchy. Nayiaśnieyszy Cesarz i Król w naypożądańszym stanie zdrowia przybył tu dnia wczorayszego o godzinie 3ciey po południu i stanął w swym Zamku. Wieczorem oświecono miasto i gmachy Rządowe.

W orszaku Nayiaśnieyszego Pana znayduią się JO. Xże Wołkoński, Major Jeneralny woysk i Adjutant Jeneralny J. C. K. Mości, Baron Villie, doktor Nayiaśnieyszego Pana, tudzież wiele innych znakomitych osób.

Tegoż dnia, w dzień Nowego Roku d. k. Jego Cesarzewicowska Mość Wielki Xże Konstanty raczył łaskawie przyymować składane Mu powinszowania przez Władze cywilne i woyskowe.

Z Berlina d. 14 Stycznia.

Gazeta tuteysza stanu zawiera następuiące pismo, które NN. Monarchowie Austryiacki, Rossyyski i Pruski wydali przy kończeniu swoich narad do Posłów swoich przy innych Dworach o wypadkach ziazdu swoiego w Weronie. Originał tego pisma iest przez trzech Ministrów gabinetowych, Xcia Metternich, Hr. Nesselrode i Hr. Bernstorff podpisany:

Z Werony d. 14 Grudnia 1822.

Uwiadomiony WPan zostałeś przez urzędowe pisma, które Ci przy ukończeniu narad Laibachskich w miesiącu Maiu 1821 przesłane zostały, że Sprzymierzeni Monarchowie i ich Gabinety ziadą się znowu w ciągu r. 1822 dla oznaczenia na wniosek Dworów Neapolitańskiego i Turyńskiego za zgodę wszystkich Włoskich Dworów granic postanowieniom swoim względem zapewnienia spokoyności we

Włoszech po smutnych zdarzeniach w latach 1820 i 1821. Ziazd ten nastąpił i zamiarem naszem iest uwiadomić WPana o iego wypadkach. — Przez podpisaną w Novara d. 24 Lipca 1921 umowę naznaczone było tymczasowo na rok osadzenie woyskowey linii w Piemoncie przez korpus posiłkowy, z zastrzeżeniem, postanowienia na ziezdzie w r. 1822, czyli stan kraiu dozwoli uchylić ten środek lub potrzeba wymagać będzie iego przedłużenia. — Pełnomocnicy Dworów, ktorzy umowę w Novara podpisali, przystąpili z Pełnomocnikami N. Króla Sardyńskiego do rozpoznania: czyli obecność posiłkowego korpusu dla utrzymania spokoyności w Piemoncie iest ieszcze potrzebną. Król Sardyński oznaczył sam termina, które sądził bydź dogodnemi do cząstkowego odciągnienia posiłkowego korpusu; Sprzymierzeni Monarchowie zezwolili na iego propozycyie i przez nową umowę postanowiono, iż ustęp wzmiankowanych woysk z Piemontu rozpocznie się d. 31 Grudnia r. b. a ukończy się 30 Września 1823 wyyściem z twierdzy Alessandryi. — Z drugiey strony N. Król obu Sycyliy oświadczyć kazał trzem Dworom, które należały do podpisaney d. 18 Października w Neapolu umowy, że teraźnieyszy stan iego kraiu dozwala mu proponować zmnieyszenie liczby posiłkowego woyska w różnych częściach tego kraiu stoiącego. Sprzymierzeni Monarchowie zezwolili na tę propozycyią, i stoiący w królestwie obu Sycyliy posiłkowy korpus zmnieyszony w iak nayprędszym czasie zostanie o 17,000 ludzi. — Tak więc w miarę zdarzeń odpowiadaiących życzeniom Monarchów, dopełnia się, co przy kończeniu Kongressu Laibachskiego oświadczyli: "że dalekiemi są od przedłużenia wdania swego do spraw Włoskich nad granice konieczney potrzeby, owszem szczerze życzą, aby położenie rzeczy, które tak przykry na Nich obowiązek włożyło, iak nayprędzey ustało i nigdy się nie ponowiło." Tak więc znikaią zmyślone postrachy, nieprzyiazne wykłady, ciemne przepowiedzenia, które niewiadomość lub zdrada w Europie rozszerzyła, dla obłąkania mniemania ludów względem czystych i szlachetnych zamiarów Monarchów. Żaden tayny plan, żadna chciwość, żadna własna korzyść nie towarzyszyły postanowieniu, które iedynie nieodzowna konieczność w r. 1821 nakazała. Oparcie się rewolucyi; zapobieżenie cierpieniom i zbrodniom, które na całe Włochy rozszerzyć usiłowano; przywrocenie pokoiu i porządku w tym kraiu; udzielenie prawym Monarchom wsparcia, do którego prawo mieli: na to iedynie były myśli i usiłowaniu Monarchów zwrocone. W miarę dopięcia tego celu, cofaią pomoc, którey istotna potrzeba wymagała i usprawiedliwiała, a w czasie cofną ią zupełnie. Poczytuią się za szczęśliwych, że staranność o bezpieczeństwo i spokoyność ludów zostawić mogą Xiążętom, które im Opatrzność powierzyła, i potwarzy odiąć ostatni pozor, którego używała na podanie w wątpliwość niepodległości Rejentów Włoskich. — Zamiar Kongressu Werońskiego dopełniony został postanowieniem ulgi kraiom Włoskim. Lecz połączeni Monarchowie i Gabinety niemogli nie zwrocić oczu swoich na dwa trudne zawikłania, ktorych postęp od ziazdu Laibachskiego nieustannie ich zatrudniał. — Zdarzenie wielkiey wagi zaszło przed ukończeniem wspomnionego ziazdu: to, co duch rewolucyi na zachodniem półwyspu zaczął, co we Włoszech usiłował uskutecznić, udało mu się na wschodnim końcu Europy zrządzić. W tey samey chwili, w którey powstania woyskowe w Neapolu i Turynie rozpierzchnęły się

za zbliżeniem prawey Władzy, rozpalona została pochodnia buntu w państwie Osmanów. Zeyście się razem tych zdarzeń nie zostawiało żadney wątpliwości o iednakowem poczęciu. Wybuchnienie takich samych klęsk na tak wielu różnych punktach, i wszędzie, chociaż pod odmiennemi pozorami, wszelako w iednakowym kształcie i dążeniu, okazywało niezaprzeczenie, iż z wspólnego palnego pochodziły ogniska. Ci, którzy temi poruszeniami kierowali, pochlebiali sobie, iż przez nie potrafią wzniecić niezgodę pomiędzy Monarchami i siły ich przez odciągnienie na inne punkta Europy zniweczyć. Lecz ta nadzieia zniszczoną została: Monarchowie postanowili maxymę buntu, w którem bądź mieyscu i kształcie okaże się, przytłumić i iednomyślnie wyrzekli iey potępienie. Zwracaiąc nieustannie staranność swoią na wspólny przedmiot, odsuwali każdy wzgląd, ktoryby zwrocić Jch mógł z Jch drogi; ale słuchaiąc razem głosu swoiego sumnienia i świętego obowiązku, podnieśli razem głos ludzkości za ofiarami równie nierozsądnego, iak kary godnego przedsięwzięcia. — Gdy przez liczne poufne udzielania się, które w tym czasie pomiędzy pięciu Dworami, iako naypamiętnieyszey Jch przymierza epocę, zachodziły, nastąpiło naypożądańsze porozumienie się względem spraw wschodnich, przeto na ziezdzie Werońskim nie pozostało iak tylko zatwierdzić wypadki tego porozumienia, i żyiące w przyiaźni z Rossyią Mocarstwa mogą sobie pochlebić, iż przez wspolne kroki usunięte zostały przeszkody, które sprzeciwiały się zupełnemu dopełnieniu ich życzeń. — Inne zdarzenia, godne całkowitey uwagi Monarchów, zwrociły Jch oczy na opłakany stan półwyspu zachodniey Europy. — Hiszpania ulega dziś losowi, który czeka wszystkie inne kraie, ktore nieszczęściem szukałyby na drodze dobra, na którey go nigdy znaleść niemożna. Przebiega nieszczęsny zawód swey rewolucyi, którą zaślepieni lub źlechętni ludzie iako dobrodzieystwo, a nawet iako tryumf oświeconego wieku wystawili. Wszystkie Rządy są świadkami gorliwości, z iaką ci ludzie starali się wmowić w współczesnych, że owa rewolucyia iest koniecznym i zbawiennym owocem postępów cywilizacyi, a sposób, którym uskuteczniona i wspierana była, nayszlachetnieyszem wygorowaniem wspaniałomyślney miłości oyczyzny. Jeżeli cywilizacyia mieć może za cel obalenie ludzkiey społeczności, i ieżeliby kiedy przypuścić można, że siła zbroyna, która powołaną iedynie iest do utrzymania wewnętrznego i zewnętrznego pokoiu państw, bezkarnie podgarnąć pod siebie może nad niemi panowanie, tedy na ówczas rewolucyia Hiszpańska miećby mogła prawo do podziwienia wieków, a bunt woyskowy na wyspie Leon posłużyłby reformatorom za wzór. Lecz prawda w krótce prawa swoie odzyskała, i Hiszpanija z poświęceniem szczęścia swoiego i sławy, wystawiła nowy smutny przykład nieodzownych skutkow każdego przestąpienia odwiecznych ustaw obyczaynego porządku świata. — Prawa władza w więzach i zamieniona w przymuszone narzędzie obalenia wszystkich praw i prawnych wolności; wszystkie klassy ludu wtrącone w odment rewolucyi; samowładność i ucisk w kształcie ustaw dopełniane; całe krolestwo wystawione na wszelkiego rodzaiu nieład i wstrząśnienia; odpadnienie bogatych osad, które oderwanie swoie na takich samych maxymach opieraią, na iakich kray macierzyński swoie publiczne prawo ustanowił i nadaremnie chciałby ie w inney części świata potępić; ostatnie źródła kraiu strawione przez woynę domową: oto iest obraz, który nam teraźnieysze położenie Hiszpanii wystawia; oto są przykrości, ktorych szlachetnie myślący i lepszego losu wartaiący lud Hiszpański doznaie; oto są nakoniec powody do słuszney obawy, którą taki zbieg żywiołów niespokoyności i zamieszania w graniczących z tem półwyspem kraiów wzbudzać musi. Jeżeli kiedy z łona cywilizacyi, odrywaiące się od zasad utrzymania, od zasad, na których opiera się związek Europeyski, powstało Mocarstwo, tedy iest niem Hiszpaniia w teraźnieyszem swoim rozprężeniu. — Mogliż Monarchowie na tyle na ieden kray skupionych klęsk, na tyle niebezpieczeństw innym kraiom grożących, oboiętnie patrzeć? W ważney tey sprawie rządząc się iedynie własnem zdaniem i własnem sumnieniem, zapytać się sami siebie musieli, czyli wolno Jm dłu-

żey patrzeć spokoynie na zdrożności, które codziennie staią się okropnieyszemi i większem zagrażaią niebezpieczeństwem, i nawet przez obecność swych Reprezentantów nadawać środkom fakcyi, która dla utrzymania swoiego panowania wszystko czynić gotowa, fałszywy pozór cicheg zezwolania. Postanowienie Monarchow nie mogło być wątpliwem; Posłowie Jch odebrali rozkaz do opuszczenia połwyspu. — Jakiekolwiek bądź z tego kroku wynikną skutki Monarchowie o azali przezeń Europie, iż nic niepotrafiło Jch odwieść od postanowiena, które Jch wewnętrzne przekonanie pochwalało. Jm szczersza Jch przyiaźń iest dla N. Króla Hiszpańskiego, im bardziey interessuie Jch dobro narodu, który w wszystkich epokach swych dzieiow odznaczał się tylu cnotami i wielkością: tem mocniey czuli potrzebę uchwalonych środków, które będą umieli utrzymać. — Powyższe wystawienie rzeczy przekona WPana, że Monarchowie w ostatnich swoich naradach nie zboczyli od zasad, którem w wszystkich wielkich pytaniach tyczących się utrzymani porządku i spokoyności, a te zdarzeniom dni naszych wielką nadaią ważność, zawsze byli wiernemi. Związek Jch na tych zasadach oparty nie utracił wcale dawnieyszego charakteru, owszem się barDziey zmocnił. Zbyteczną byłoby tu rzeczą bronić prawych i przychylnych Jch uczuciów przeciw niegodnem potwarzom, które codziennie przez iawne czyny są zbiiane. Cała Europa musi nakoniec uznać, iż zachowane przez Monarchów systema zgadza się nayzupełniey z niepodległością i siłą Rządów i z dobrze zrozumiałym interessem ludów. Nie znaią Oni innych nieprzyiaciół nad tych, którzy spiskuią przeciw prawey władzy, dla pogrążenia tak oney, iako i kraiu w przepaść. Zyczenia ich zmierzaią iedynie do utrzymania pokoiu; lecz pokóy ten chociaż zupełnie pomiędzy Mocarstwami utwierdzony, nie może dobrodzieystw swoich rozlać na społeczeństwo, poki zaburzenia, które więcey iak w iednym kraiu ieszcze umysły poruszaią, przez zdradzieckie podszepty i kary godne usiłowania fakcyi, która niepragnie iak tylko rewolucyi i obalenia porządku, utrzymywane będą; poki hersztowie i narzędzia tey fakcyi, czyli oni z otwartem czołem przeciw tronom i dotychczasowem konstytucyiom występuią, czyli tez skrycie układaią niegodziwe proiekta i spiski, lub pvbliczne mniemanie i truią, nie przestaną dręczyć ludó z smutnemi i kłamliwemi wystawieniami teraźnieyszych czasów i obawą względem przyszłości. Naymadrzeysze środki Rządow i naydobroczynnieysze ulepszenia nie wezmą skutku, ufność pomiędzy ludźmi nie może powrócić, póki podżegacze obmierzłych zamachów nie będą w niwecz obróconemi, i Monarchowie sądzą za nieukończone wielkie swoie Dzieło, póki im nie wytrącą z ręki broni, którą spokoyności świata zagrażaią. — Udzielaiąc WPan Gabinetowi, przy którym iesteś uwierzytelniony, rzeczy i oświadczenia, które ninieysze urzędowe pismo w sobie zawiera, wspomnisz razem o warunku, który Monarchowie za nieodstępny dla dopełnienia dobroczynnych swoich życzeń poczytuią. Dla zaręczęnia Europie nietylko pokoiu, którego pod tarczą traktatów używa, ale także uczucia wewnętrzney spokoyności i trwałego bezpieczeństwa, bez którego niema prawdziwego dla narodów szczęścia, polegać muszą na wierności i stałey pomocy wszystkich Rządów. Jakoż wzywaią te w imieniu własnego naywyższego ich interessu, w imieniu społecznego porządku, o którego utrzymanie idzie, i w imieniu przyszłych pokoleń do tey pomocy. Oby wszystkie przekonały się o wielkiey prawdzie, że powierzona im władza iest świętem składem, z którego winni zdać sprawę ludom i swoim potomkom, i że wystawiaią się na wielką odpowiedzialność, ieżeli ulegną błędom lub usłuchaią rad, które prędzey lub poźniey pozbawią ich możności uratowania swoich poddanych od zguby, którą im same przygotowały. Monarchowie maią ufność, iż wszędzie w tych, którzy pod iakim bądź kształtem posiadaią naywyższą władzę, znaydą prawdziwych sprzymierzyńców, którzy nietylko brzmienie i wyraźne przepisy układów, które są podstawą niniejszego Europeyskiego systematu, ale nadto ich ducha i zasady za słuszne uznaią, i pochlebiaią sobie, iż wyrzeczone tu słowa iako nowe zatwierdzenie stałego i niezmiennego Jch postanowienia, poświęcenia wszystkich powierzonych Jm od Opatrzności sposobów dla dobra Europy, przyiętemi zostaną.

DODATEK DO Nro 7. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 22 STYCZNIA 1823 ROKU WE ŚRODE.

Z Wiednia d. 4 Stycznia.

Nayiaśnieysi Cesarstwo na pociechę mieszkańców stolicy powrócili tu dziś w pożądanym stanie zdrowia. — Dziś przybył tu N. Król Neapolitański i wysiadł do przygotowanych dla siebie pokoiów w zamku Cesarskim.

Z Petersburga d. 14 Grudnia d. k.

We Wtorek, dnia 12, z okoliczności narodzin Nayiaśnieyszego Cesarza Jegomości, Wielcy Dygnitarze Koronni, Ministrowie, wyżsi officerowie gwardyi i woyska, korpus dyplomatyczny, mieli szczęście składać Nayiaśnieyszym Cesarzowym powinszowanie. Uroczyste *Te Deum* śpiewane było w kaplicy pałacowey i we wszystkich kościołach stolicy. U Dworu był wielki obiad i bal wieczorem. Miasto było oświecone. (*Conser. Impar.*)

Przez Naywyższy Ukaz J. C. M. do Rządzącego Senatu pod dniem 2 Października, otrzymali pensyie dożywotnie: Radca kollegi Iny Xże Wołkoński po 750 rubli za 50 letnią służbę, Radca dworu Obuchow za 52 letnią służbę po 300 rubli; Radcy tytularni Lewandowski za wyżey 45ciu lat po 150 rubli; Sobolew za 34 lat po 150 rubli, i Wiersznin za 37 lat służby po 500 rubli na rok.

Przez Naywyższy Ukaz J. C. M. do Rządzącego Senatu pod dniem 2 Października, na mieysce zmarłego Prezesa Wileńskiego Sądu głównego Departamentu czasowego, Umiastowskiego, na podanie Rządzącego Senatu naymiłościwiey mianowany Prezesem tegoż Sądu Assesso Kosochacki.

Przez Ukaz Naywyższy J. C. M. do Rządzącego Senatu pod dniem 28 Października, Radca tytularny Michał Surażewski, Strapczy Powiatowy Bielski, przy zupełnem uwolnieniu od służby, otrzymał pensyi dożywotniey po 100 rubli na rok, w nagrodę chwalebnego sprawowania się w służbie przez lat 35.

Z Paryża d. 4 Stycznia.

N. Król pracował wczoray z iednym po drugim Ministrami Peyronnet, Chateaubriand i Villele. Jeżeli wieści wierzyć można, tedy PP. Serre i Lainé powołanemi nazad do Ministeryium, Hr. Corbiere prezesem izby Deputowanych, a Jenerał Bordesoult Ministrem woiennym mianowanemi zostaną, z czego wnoszą utrzymanie pokoiu, lubo może ieszcze zawcześnie.

Ostatniego Grudnia i 1 Stycznia z

rana nadbiegło do tuteyszego Angielskiego Posła dwóch nadzwyczaynych gońców z Madrytu, z ktorych ostatni odiechał zaraz do Londynu i wieźć ma nader ważne pisma.

Ces. Austryiacki Ambassadór przy Dworze Londyńskim, Xże Esterhazy, odieżdża dziś do Anglii, a Ces. Rossyyski, Hr. Liewen, odiechał tamże onegday.

Poseł Hiszpański nie odebrał do tey chwili odpowiedzi na swoie zażalenie względem nie dozwolonego ogłoszenia zbiegom Hiszpańskim przebaczenia.

Kilkunastu officerów, a mianowicie z 18 liniiowego pułku, którzy znaydowali się przy moście pod Livia, gdy Mina po przyiacielsku z naszemi woyskami rozmawiał, zostali oddalonemi.

Z Baiony d. 28 Grudnia.

Zakładana tu iest telegraficzna liniia do Paryża.

Przed 4 dniami przebiegł tędy spieszno P. Juanes z Madrytu, krewny Ministra San Miguel, do Paryża z ważnemi, iak mówią, pismami do naszego Rządu.

Roialiści opuścili zamek Aliaga; lecz w tey samey chwili, w którey Alkad z konstytucyynemi żołnierzami wszedł do miasta dla zaięcia magazynów, wyleciała na powietrze część zamku z magazynami i weszłemi, przy czem miasto znaczną poniosło szkodę. — Jenerał Bessieres, który w Mequinenza roialistami dowodzi, wezwał mężczyznów od 16 do 40 lat do chwytania broni; Brygadyier Montez zagroził zaś wszystkim, którzy usłuchaią tego wezwania złupieniem i spaleniem ich domów, a alkadom, Xiężom i innem wpływ maiącem osobom, którzy nie będą się opierać zaciągowi do roialistów, skazaniem na roboty do twierdz. — Wielu żołnierzów wiary powraca do Hiszpanii.

W okolicach Perpignanu po upadłym wielkim śniegu nastąpił ciągły deszcz, który zupełnie drogi popsuł. — Wyszła d. 20 do Hiszpanii poczta została złupiona i listy spalono. Pada podeyrzenie, iż wychodnie Hiszpańscy zachęcili swoich braci do chwytania naszych postyliionów. Mówią także o rabunkach zdrożnościach, któremi ci wychodnie zawdzięczaią okazaną im naszą gościnność.

Z Madrytu d. 27 Grudnia.

Od kilku dni zachodzą częste udzielania między Posłami zagranicznemi a naszem Ministerstwem spraw zagranicznych, ale z pewnością wiedzieć nie można, o co rzecz idzie, to tylko mówią, iż goniec z oświadczeniami z Werony ieszcze nienadbiegł, lecz co chwila iest oczekiwany. Ministerstwo nie iest z resztą obowiązane ogłaszać urzędowych not zagranicznych Posłów, skoro te nie daią powodu do wniesienia proiektu do uchwały, chybaby tego Stany na mocy artykułu konstytucyi żądały. Na owczas Stany większością głosów stanowią, czyli odczytane bydź maią na publicznem lub na taynem posiedzeniu. Do 31 przeznaczały Stany na to tayne posiedzenia.

Rząd posyła ciągle nowe woyska do zagrożonych mieysc, których liczba codziennie się zwiększa. — Uchwalony przez Stany nadzwyczayny zaciąg stanowić ma obserwacyyne woysko, które iak mowią, zbierze się w okolicach Burgos. — Robią tu mnóstwo płaszczów, które pocztą posełane są woysku. — Z prowincyy nadchodzą nader

pomyślne doniesienia: wszędzie gdzie pokażą się fakcyioniści, są zaraz przez waleczne konstytucyyne woyska rozpędzonemi, których zapał iest bez przykładu.

Zapewniaią, iż zbiegli tu officerowie Francuzcy prosili Rządu o pozwolenie, aby mogli stanąć na czele wychodniów Francuzkich. Ministeryium zdawało się nie bydź temu przeciwnem, ale w krótce zmieniło swoie mniemanie, i dowódcom nagranicznych prowincyy posłało naywyraźnieysze rozkazy, aby wszystkiego unikać, coby Rządowi Francuzkiemu dać mogło naymnieyszy powód do nieukontentowania.

Królowa ciągle iest słaba.

Nie sprawdza się wieść o wygnaniu PP. Pizaro i Jonama. *Pierwszy* żądał i otrzymał pozwolenie wyiechania na rok za granicę.

Hr. Fuentes, pierwszy grand, zaślubił się z Aktorką Fala. Pozostanie ona przy teatrze aż do ukończenia swey umowy, ale płacę przeznaczyła szpitalowi chorych i podrzutków.

Stany trudnią się ciągle nowem urządzeniem królestwa. Postanowiły oraz, iż officerowie i żołnierze gwardyi Królewskiey, którzy w d. 7 Lipca pozostali wiernemi sprawie wolności, należą do nagrody, która osadzie Madryckiey wyznaczoną została.

Z Lizbony d. 14 Grudnia.

Kommissyia, którey Stany poleciły rozpoznanie postąpienia przeciw Królowey Jmć z powodu odmówionego przez nią zaprzysiężenia konstytucyi, zdała Stanom sprawę, i wniosła, iż Stany nie mogą się do tego mięszać, ponieważ Król dał nowy dowód swoiego przywiązania do narodu, a władza wykonawcza świętobliwie dopełniła ustawy. Stany nakazały wszystkie w tym przedmiocie pisma publiczności drukiem ogłosić, a prezes oznaczyć ma sąd, przez który rzecz ta rozpoznaną zostanie.

Z Londynu d. 31 Grudnia.

Papiery nie wiele spadły. Publikum zawsze iest tego mniemania, iż układy między Francyią i Hiszpanią długo się ciągnąć będą, ponieważ z każdey strony będzie coś żądanem. Dziennik *Goniec*, który zawsze ieszcze głosi woynę, wyraża: Wnoszone utrzymanie pokoiu z noty Francuzkiey nie znalazło na giełdzie wiary, ponieważ papiery spadły. Tymczasem dziennik Sun, który donosi o stanie papierów, zwalił twierdzenie Gońca, donosząc, iż przy kończeniu się giełdy, podniosły się znowu.

W święto Bożego Narodzenia przybyło tu 4 gońców, który na iednym pocztowym statku przewieźli się z Kale. Jeden z nich był Hiszpański i przywiozł pisma od Posła naszego w Madrycie P. A' Court. Odebrał ie P. Planta i przesłał P. Canning, poczem ten wyprawił zaraz gońca do Króla do Brighton.

Admirał Jabat, nowy Poseł Hiszpański przy Dworze naszem, wysiadł w niedzielę do Dowru, a wczoray do stolicy tuteyszey przybył. Mówią, iż w przejeździe przez Paryż rozmawiał z Prezesem rady Ministrów Hr. Villele.

W nadziei znacznych kommissów z zagranicy ruśnikarze w Birmingham są nader czynnemi.

Xże Bedford i Lord Holland oglądali w tych dniach pomnik Foxa w opactwie Westminsterskim i kazali zdiąć

iego piersia przyczepioną czapkę wolności.

W Mexyku odkryty został spisek przeciw istnieiącemu tam Rządowi, którego zamiarem było ofiarować tron iednemu z zagranicznych Xiążąt lub utworzyć rzeczpospolitą. Uwięziono 60 osób i pod sąd oddano.

Naywiększe stopnie zimna.

Dnia 16 Stycznia 1823 stopni zimna	—	13, 0
— 17 . . .	—	— 5, 4
— 18 . . .	—	— 3, 6

Dnia 20 i 21 Stycznia 1823
Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł	gr	4. Zł.	gr
— Pszenicy	16	15	15	15	15	—	—	—
— Żyta	16	—	15	—	14	15	—	—
— Jęczmienia	12	—	11	15	11	—	—	—
— Owsa	8	24	8	—	—	—	—	—
— Jagieł	38	—	34	—	30	—	—	—
— Grochu	16	—	15	—	14	—	—	—
— Rzepaku	21	15	20	—	—	—	—	—

W Gdańsku dnia 10 Stycznia.
Łaszt 30 korcy wynoszący.

Pszenicy	od	Złp.	540	do	760
Żyta	—	—	360	—	400.
Jęczmienia	—	—	360	—	400.
Owsa	—	—	280	—	300.
Grochu	—	—	400	—	440.

Bieg Pieniędzy

W Krakowie d. 20 Stycznia.

Czer: Zł: Holl: monetą Courant Złp 20 gr. 8				
— detto Cesarski	—	20		—
Fryd. Pruskie	—	— 35	—	—
Luidor	—	37	—	—
złoto frankowy	—	33	—	—
Szeiny Wiedeńskie za 100	—	228	—	—
Złoty ryński Szeinami	—	1	—	22

UWIADOMIENIE.

Ponieważ Sala W. Knotza, gdzie się zwykle posiedzenia Towarzystwa Przyiacioł Muzyki odbywaią, Kassynami zaięta iest, przeto Towarzystwo pomienione, zawiadomia niniéyszem Szanowne Członki, iż w Niedzielę dnia 26 Stycznia r. b. w Kościele Panny Maryi o godzinie 12 wielka Msza na zaczęcie roku odegrana będzie.

TEATR NARODOWY.

Jutro we Czwartek d. 23 Stycznia, dana będzie nowa tu ieszcze niewidziana Komedyia w 3 aktach, z francuzkiego Grafa Brühl, przełożona przez W. Bogusławskiego, pod nazwiskiem: *Figiel za Figiel.* — Po którey nastąpi Komedyia w 1 akcie: *Mąż Pustelnik.*

Donosi się Prześwietney Publiczności, iż w Niedzielę d. 26 Stycznia, dana będzie REDUTA, czyli: Bal Maskowy w Sali Redutowey przy teatrze.

LOTERYIA KRAIOWA.

W 17 Ciągnieniu dnia 22 Stycznia r. b. w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następuiące:

23. 34. 13. 40. 64.

DONIESIENIA.

Z mocy Rezolucyi Trybunału I. Instancyi W. M. Krakowa i iego Okręgu dd. 13 Stycznia r. b. do L. 4636 sprzedane zostaną przez publiczną licytacyią, ruchomości po niegdy Michale Girtlerze pozostałe, iako to: suknie, bielizna, pościel, sreberka, stolarszczyzna i t. p. Chęć kupna maiący, o godzinie 9 ranney w dniu 27 Stycznia r. b. w Kamienicy przy ulicy Floryiańskiey pod L. 531 stawić się zechcą. — W Krakowie d. 21 Stycznia 1823 r.

A. Matakiewicz, Not: Publ:

W Pułwsiu przy Rogatkach Zwierzynieckich Dworek murowany pod Liczbą 26 stoiący z Ogrodem, Stayniią, Piwnicami, 4 Pokoiami, Składem Sklepionem, rożnemi komorkami, Strychem, Studnią, Placem przed Dworkiem &c. &c. Do gospodarstwa należącemi potrzebami i wygodami iest z wolney ręki dla kupuiącego bardzo korzystnemi Warunkami do sprzedania lub wydzierżawienia, o czem u Właścicielki w tem Dworku mieszkaiącey każdego czasu wiadomość powziąść można.